

La majoria dels municipis a Espanya disposen de taxes de residus, necessàries per sostenir financerament la seva gestió. Però alguns han fet un pas més per vincular l'import de la taxa amb la generació de residus real de cada llar i comerç, i tractar així d'incidir en la seva minimització i separació en origen. Aquest és el cas d'Argentona que presentem a continuació.

La població d'Argentona, situada a 33 km. al NE de Barcelona, compta amb 12000 habitants i una superfície de 25 km², des del vessant de la Serralada Litoral fins pràcticament al mar. Consta d'un nucli urbà compacte, diverses urbanitzacions, alguns polígons industrials i algunes zones d'agricultura intensiva.

Aquest municipi al 2004 va adoptar el sistema de recollida de residus porta a porta (PAP) i posteriorment va ser pioner en la introducció del pagament per generació (PxG), pel que els seus anys d'experiència, durant els quals han hagut de modificar i adaptar aquestes pràctiques, poden servir de referent per a altres municipis semblants.

El pagament per generació aporta:

- **Visualització** de que la taxa no és un impost arbitrari, sinó que **es paga en funció de l'ús** (o abús) del servei (almenys en part).
- **Reconeixement per als ciutadans** que cada dia fan actes en favor del medi ambient. Els que s'esforcen a minimitzar residus no es veuen obligats a pagar el no-esforç dels altres.
- **Major coneixement i conscienciació** per part del ciutadà de la quantitat d'escombraries generades a casa i la tipologia de la mateixa.
- Molta gent ha après a **reciclar millor** (per exemple, el concepte equívoc plàstic / envasos feia que moltes llaunes anessin al rebuig).

Destaquem ...

Presentació

Antecedents
Accions

Com funciona

Difusió
Resultats

Claus d'aprenentatge

Antecedents

A Argentona fins a l'any 2004 la recollida es feia amb contenidors al carrer en el 100% del municipi.

Però des del 2000, segons la legislació catalana els municipis com Argentona havien de començar a recollir separatament la matèria orgànica, de manera que la Regidoria de medi ambient va analitzar diverses possibilitats i finalment el consistori va decidir implantar la recollida porta a porta de la fracció orgànica i del rebuig en bona part del seu territori, cobrint el 75% de la població.

En només tres setmanes van passar d'una taxa global de recollida selectiva del 18% amb contenidors al carrer, a més d'un 50% de recollida selectiva total amb el sistema porta a porta, superant fins i tot les previsions fetes.

Encara que les dades eren bones, la voluntat era millorar-les.

Accions

Buscant experiències exitoses en altres parts del món, el 2007 van descobrir que hi havia municipis en què s'aplicava el pagament per generació (PxG), sistema en què la taxa de residus que paguen els ciutadans no és única, sinó que s'adequa a la quantitat i a la fracció de residus que generen. Van aconseguir un ajut de l'Agència de Residus de Catalunya amb el que van realitzar un estudi sobre la viabilitat d'aplicar aquest sistema a Argentona. L'estudi va concloure que efectivament era viable però perquè funcionés correctament era necessari millorar el porta a porta, estenent-lo a les fraccions de paper/cartró i d'envasos (el vidre seguiria amb l'igllú).

Van dissenyar el nou sistema i van iniciar un procés participatiu per explicar-ho a la població (comerços inclosos), discutir-ho i ajustar-ne els detalls.

Així, el 2009 es van incorporar les fraccions de paper/cartró i envasos a la recollida porta a porta i es va iniciar el pagament per generació amb bossa.

Es va desdoblar la taxa de gestió de residus en una part fixa, inferior a la taxa única anterior (es va passar de 150 € a 95 €), i una part variable que es pagaria a través de les bosses taxades que els ciutadans haurien de comprar en els establiments habituals (supermercats, etc.). Aquesta taxa variable només es va aplicar a les fraccions resta –per incentivar que la gent separés millor els residus– i envasos –per incentivar un menor consum d'aquests.

Per donar a conèixer aquests nous instruments al conjunt de la població, es va llançar una campanya informativa amb punts informatius amb material de difusió i bosses gratuïtes.

Es va iniciar un període de proves de 3 mesos en el qual es van regalar bosses. Passat aquest temps es va aplicar definitivament el PxG, encara que al principi van ser laxos amb els incompliments, deixant avisos però sense sancions.

Amb aquest sistema es va augmentar la recollida selectiva fins al 65% i es va reduir la quantitat recollida d'envasos i fracció resta. No obstant això, es va detectar que part d'aquesta disminució es devia al "turisme de residus", és a dir que alguns habitants d'Argentona anaven a dipositar els seus envasos en els municipis veïns per evitar comprar les bosses taxades.

El 2012, un nou govern municipal va decidir, després de realitzar un estudi, augmentar lleugerament la taxa fixa però facilitar gratuïtament les bosses per a les fraccions resta i envasos a cada unitat familiar, establint tres trams segons els membres empadronats. En cas de quedar-se sense bosses abans de final d'any (suposadament per no ser eficients en la separació i minimització dels seus residus) havien de seguir comprant en els establiments col·laboradors a un preu taxat. Amb això, es va evitar el turisme de residus i es va reduir la proporció de fracció resta.

En 2013, seguint en l'afany de maximitzar la recollida selectiva, el Consistori va decidir permetre de nou que la fracció d'envasos es recollís en qualsevol tipus de bossa, perquè en cap cas aquesta fos un element limitant.

Antecedents Accions

Presentació

Com funciona

Difusió
Resultats

Claus d'aprenentatge

Com funciona

Actualment la recollida de residus es realitza porta a porta cobrint el 75% de la població. També es recull porta a porta en els comerços però amb unes tarifes i horaris adaptats a les seves característiques.

Es tracta d'un servei executat mitjançant concessió administrativa. La darrera concessió la va guanyar una empresa local d'inserció social (el 33% de la plantilla és personal en risc d'exclusió social) que efectua la recollida de residus, la neteja viària i la gestió del punt verd.

El funcionament de la recollida i el pagament per generació es descriuen en una ordenança municipal específica.

Al final de cada any, treballadors de l'empresa concessionària passen casa per casa per lliurar a cada llar un nombre concret de bosses per a la recollida de la fracció resta de tot l'any. Si no troben ningú a casa deixen avís perquè passin a recollir-les per l'Oficina d'Informació Ambiental municipal.

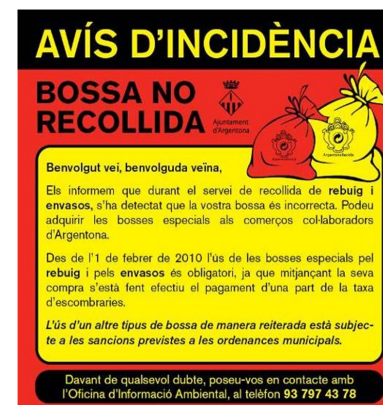
El nombre de bosses es determina en funció de les característiques de cada unitat familiar, en base a un estudi de l'ajuntament en què es va quantificar el nombre òptim de bosses en cada cas quan es realitza una bona minimització i separació de residus.

En cas que la unitat familiar es quedi sense bosses abans d'acabar l'any, haurà de comprar als comerços col·laboradors les bosses que necessiti. L'ajuntament té convenis signats amb tots aquests establiments.

D'aquesta manera la taxa de residus consta de:

- Una part fixa que paguen totes les llars (tres trams segons els seus membres)
- Una part variable que es realitza mitjançant el pagament de bosses per a la fracció resta en cas d'haver d'usar més bosses de les suposades (penalitzant així la mala separació i/o minimització dels residus).

Com que la intenció no és sancionar sinó que la població disminueixi realment l'ús d'envasos i embalatges i que faci una bona separació en origen, quan es detecten errors o incompliments en el contingut de les bosses, aquestes es marquen amb una etiqueta i no es recullen fins que es dipositi correctament el seu contingut, però no es sanciona amb multes tret que els incompliments siguin molt reincidents.

Com funciona

Presentació

Antecedents
Accions

Difusió
Resultats

Claus d'aprenentatge

Difusió

El Procés participatiu que es va dur a terme abans d'aplicar la nova taxa va constar de sessions informatives inicials, sessions participatives en les que la població i el comerç van poder opinar i fer aportacions, i una sessió de cloenda en què es va fer el retorn de la informació a la ciutadania.

Des d'aleshores, s'han realitzat diverses campanyes informatives per comunicar a la població els canvis que s'han anat produint al llarg dels anys.

A més, hi ha una oficina d'informació ambiental a Argentona, en la qual s'informa i s'assessora sobre les actuacions municipals en matèria de medi ambient, entre elles la recollida de residus. Així mateix també és un instrument per recollir les opinions i suggeriments dels ciutadans. Aquí també es pot recollir el material que l'ajuntament facilita (bosses, galledes, imants nevera, etc.)

Resultats

- Comparant els resultats entre 2009, abans de l'aplicació del pagament per generació, i els de 2013, se observa:
  - Reducció del Rebuig 15 %.
  - Reducció dels Envasos 16 %
  - Reducció total Residus 12,7 %
- La taxa de recollida selectiva total el 2013 és del 69%.
- La uniformitat de les bosses al carrer fa que el PaP tingui un aspecte més ordenat.
- L'eliminació de quatre de les cinc àrees d'emergència (punts d'aportació de residus als quals es poden dirigir aquells usuaris que no han pogut treure la bossa a temps) ha fet desaparèixer punts d'abocament incontrolat.

Els **propers objectius** de l'ajuntament en la gestió de residus són:

- Ampliar el porta a porta al 100% dels ciutadans (urbanitzacions i barri Cros).
- Fomentar l'autocompostatge.
- Augmentar la recollida selectiva fins al 80%.

Claus d'aprenentatge

- Cal fer molta pedagogia perquè els usuaris entenguin que el preu de la bossa no paga només la bossa si no també l'ús (o abús) de el servei de recollida i tractament.
- S'ha d'assumir que es faran passos endavant i passos cap enrere per, en definitiva, anar adaptant de la millor manera el sistema a la realitat.
- Encara que pugui haver-hi una resistència inicial als canvis, el 80% de la població s'adapta molt bé a la nova situació, sobretot si l'entén bé i es veuen els resultats.
- Cal tenir en compte que quan es proporcionen bosses per avançat, aquelles famílies que han fet esforços per reduir al mínim les seves fraccions, és possible que necessitin menys bosses de les lliurades, i se sentin una mica decebudes si les sobrants no poden ser retornades i el seu import reemborsat.
- L'usuari que s'obstina a sortir del sistema, pot aconseguir-ho, encara que no li resulta fàcil.
- Una de les claus de l'èxit és el consens polític per a l'adopció del sistema de pagament per generació, i això no resulta fàcil.

Més informació.

Sr. Joan Pujol
Tècnic de Medi Ambient
Ajuntament d'Argentona
c/e: pujolcj@argentona.cat

Oficina d'Informació Ambiental
<http://argentona.cat/document.php?id=703>